

Opracowywana rozprawa doktorska stanowi próbę odpowiedzi na pytanie: w jaki sposób współczesne sztuki wizualne mogą dawać wgląd w relację człowieka z przyrodą, w oparciu o analizę wybranych dzieł polskich sztuk wizualnych powstałych w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku i porównanie ich z wyborem wiodących teorii i koncepcji w tej dziedzinie badawczej. Sztuki wizualne są więc rozpatrywane jako swoiste metody produkcji wiedzy. Sposób, w jaki rozumiemy relację z przyrodą jest jednym z fundamentalnych pytań z jakimi mierzą się filozofia i nauki humanistyczne w obliczu postępu technologicznego i naukowego, przemian kulturowych, oraz niepokojów związanych z intensyfikacją antropogenicznych zmian klimatu. Ten sposób rozumienia wpływa również na inne aspekty życia, od ochrony przyrody, przez urbanistykę, zarządzanie zasobami, sposoby balansowania ochrony przyrody i rozwoju ekonomicznego, przez kwestie statusu prawnego nieludzi, praw zwierząt, jak również to jak rozumiemy samych siebie, ludzkie ciała, i to jak nasza zwierzęcość (lub roślinność) wpływa na naszą kulturę. W wyniku postępującej dezaktualizacji tradycyjnych oświeceniowych przekonań, że ludzie i ludzka kultura są fundamentalnie odrębni i różni od przyrody, która dzieje się w obliczu współczesnych przemian kulturowych, społecznych i naukowych, pojawia się potrzeba nowych sposobów myślenia o relacji człowieka z przyrodą. Mimo jednak, że jest to tak istotne pytanie, a odpowiedzi na nie podejmują się liczni badacze, pozostaje ono nierozstrzygnięte. Być może tej kwestii nie da się jednoznacznie i ostatecznie rozstrzygnąć. Zamiast pojedynczego rozwiązania możliwe jest jednak tworzenie kolażu z różnych perspektyw, lokalnych jak i globalnych, nawzajem się uzupełniających, nigdy jednak nie tworzących obrazu pozbawionego pęknięć.

Opracowywana rozprawa jest propozycją takiej wieloobrazowej perspektywy. Wychodząc od hipotezy, że sztuki wizualne posiadają szczególne predyspozycje umożliwiające wgląd w zawiłą i pełną niespójności relację człowiek - przyroda, praca przygląda się z bliska kontekstowi Polski w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Jednakże relacja nie jest nigdy wyabstrahowana z szerszej rzeczywistości, dzięki czemu przez jej pryzmat powstaje także wgląd w inne kwestie, jak przestrzeń miejska i jej planowanie, górnictwo, czy traumy z przeszłości które nie zostały przepracowane. Osiągnięte w ten sposób wyniki analiz, tzw. wiedza usytuowana (*situated knowledge*), są następnie zestawiane z wybranymi z najnowszego dyskursu o relacji człowieka z przyrodą teoriami i pojęciami. Poszukiwane są miejsca różnic i punkty styku. Badanie wykorzystuje następujące konceptualizacje i teorie: **nowa era: antropocen, kapitalocen, chthulucen, plantacjocen; stawanie-się-z; tworzenie związków (*making kin*); asemblaż; perspektywa nieantropocentryczna; zdziczenie (*ferality*), Gaja.**

Projekt reprezentuje podejście interdyscyplinarne, jest usytuowany w polu i przyczyni się do rozwoju estetyki, współczesnej filozofii, oraz szerokopojętej humanistyki, w tym humanistyki środowiskowej. W prezentowanych badaniach interesują mnie zarówno prace *explicite* odnoszące się do tematu relacji człowiek - przyroda, jak i te, gdzie jest to temat poboczny, gdzie jednak badania wstępne wykazały obiecujące rezultaty. Wybrane prace, m.in.: **Karolina Grzywnowicz:** *Chwasty* (2015); **Diana Lelonek:** *Instytut dla Żywych Rzeczy* (since 2016), *Rozkwit* (2016), *Ministerstwo Środowiska porośnięte przez środkowoeuropejski las mieszany* (2017), *Halda Rokitnikowa* (since 2018); **Cecylia Malik:** *365 Drzew* (2009-2010), *Modraszki Kolektyw* (współpraca, 2011), *6 Rzek* (2011-2012), *Matka Polka na Wyrębie* (2017); **Katarzyna Przeważńska:** *Donica* (2016), *19 okazów geologicznych znalezionych w Polsce* (2017), *Wczesna Polska* (2017); **Joanna Rajkowska:** *Pozdrowienia z Alej Jerozolimskich* (2002), *Dotleniacz* (2007), *Ja do waszego nieba nie wejść* (2017); **Spółdzielnia Krzak; Spółdzielnia Międzygatunkowa: MSZAK; Karolina Żyniewicz:** *Ostatnia Wieczera* (2016-2018), *Delectatio Morosa* (2013), *Symbiosis* (2016); **Hubert Czerepok:** *Lux Aeterna* (2011), *Ekosystem* (2014); **Jarosław Kozakiewicz:** *Natura (do) mieszkania* (2007), **Janek Simon:** *Pułapki na wiewiórki* (2005), *Jadalne rośliny i zwierzęta dolnej Saksonii* (2005), *Wolność od-zysku* (2009); **Dagna Jakubowska:** *Jadalna mapa migracji* (since 2016); **Mirosław Bałka:** *Bambi* (2003), *Staw* (2003); **Krzysztof Maniak:** *Bez tytułu (Czas i przestrzeń)* (2013); **Łukasz Surowiec:** *Berlin-Birkenau* (2011); **Agnieszka Kurant:** *Ready Unmade* (2008), *Martwa Natura 1* (2014), *Post-Fordite 3* (2019); **Wojciech Doroszuk:** *Raspberry Days* (2008).